

Oversigt over Plantesygdomme.

229. — August 1938.

Der er for August Maaned indkommet Beretninger fra 66 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 475 Forespørgsler.

Temperaturen, der allerede i sidste Uge af Juli var høj, svingede i første Uge 3—5° over Normalen, naaede i anden Uge indtil ca. 7° over, i tredje Uge endnu 2—3° over og sank endelig i det sidste Tidøgn ned omkring Normalen.

Nedbør maalttes, fraset enkelte stærke Byger i Vestsjælland og Vestjylland, næsten ikke i Maanedens to første Uger; fra 14. August faldt der Regn over Størstedelen af Landet; men der er dog for store Dele af Landet et betydeligt Underskud: Vendsyssel, Østjylland, Sønderjylland, Fyn, Nordvestsjælland, Nordøstsjælland, Sydøstsjælland og Lolland-Falster ligger henholdsvis 36, 14, 25, 12, 22, 34, 45 og 38 mm under Normalen.

D. 30. August trak et stærkt Haglvejr over Holstebroegnen, med stor Skade i Følge paa Beder, Kartoffeltop og Frugt (P. O. Overgaard). D. 15. August skadedes ved Torkildstrup, Himmelev og Marbjerg foruden de nævnte Afgrøder tillige det mejede Korn (M. Greve).

KORN.

Manganmangel, Lyspletsyge, er udbredt paa overkalkede Marker i Holbæk Amt; 10 Fustager Mangansulfat, fremskaffet ved Planteavlsforeningen, har gjort god Virkning (J. A. Kofoed).

Kobbermangel, Gulspidssyge, er iagttaget i adskillige Tilfælde ved Frederikshavn; Roer er en langt strængere Forfrugt end Kartoffler, Græsen kan ses meget tydeligt (Henry Frederiksen).

Stinkbrand (*Tilletia caries*). Fra Sønderjylland foreligger to Tilfælde med henholdsvis ca. 35 og 75 pCt. Brandplanter (P. Rasmussen, Johs. Pedersen). Har de moderne, fortrinlige Afsvampningsmidler svækket Opmærksomheden overfor Eftersmitte?

Sortrust (*Puccinia graminis*) er foruden de i Juli-Beretningen nævnte Steder fremkommet ved Frederikshavn, Aabenraa, Krusaa, Slagelse, flere Steder i Holbæk Amt, Roskilde og Lyngby; i flere Tilfælde er der udbredte, men ubetydelige Angreb i Hveden, og man søger her forgæves efter Berberisbuske som Smittekilde; det maa formodes, at der er Tale om Smitte over større Afstande ved Sommersporer fra andre Marker.

BEDER.

Bormangel, Tørraadnelse, er overvejende meget godartet, dog ses der navnlig i Sønderjylland, adskillige stærke Angreb (M. Nissen, P. Rasmussen, Fr. Slipsager). Det fremhæves fra flere Sider, at den udbredte Brug af Borax i Kunstgødningen sikkert har forebygget mange Angreb; Behandling endnu midt i Juli virkede godt (E. Paulsen).

Manganmangel, Lyspletsyge, i stærkere Grad omtales fra Ods herred og Skovgaarde paa Fyn (J. A. Kofoed, Einer Nielsen).

Gule Blade i Runkel- og Sukkerroer er i Løbet af August blevet mere fremtrædende, men er dog i Hovedsagen godartet. Værst synes Angrebene at være i Vestsjælland, Østfyn og Als-Sundeved; i det øvrige Land træffes de gule Blade spredt eller i smaa Pletter. Et enkelt Tilfælde tyder meget stærkt paa, at Bladlus i Forsommeren har hentet Smitstof fra Spirerne i en Roekule.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) er ved Hjortespring ret udbredt i Foderbeder og Rødbeder; paa Lolland er der i Stammeforsøg med Sukkerroer iagttaget stor Forskel i Modtagelighed (A. Frederiksen, O. J. Olesen).

KORSBLOMSTREDE.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) er i Størstedelen af Landet meget godartet; i det vestlige og sydlige Jylland forekommer dog en Del stærke Angreb, ofte saaledes, at Aarsagen er indlysende: Korsblomstrede to Aar i Træk, Smitte med Ajle (Math. Nissen). Som i 1937 findes i Jylland Tilfælde, hvor der absolut ikke er Sædskittefejl, ved Fjerritslev f. Eks. efter flere Aars Græs, Korn og Kartofler (K. Hasle Nielsen) — et Forhold der forklares ved Smitte under Jordfygning. Dyrkningen af Beder i Stedet for Turnips paa Forpløjningerne nedsætter Faren for Kaalbrok (Fr. Nielsen).

KARTOFLER.

Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*), der havde bredt sig stærkt i Juli, blev de fleste Steder helt standset af Tørken først i August — men Tørken har til Gengæld selv taget haardt paa Kartofflerne. Ved Slutningen af August er der begyndende Angreb i de sildigste Sorter,

der hidindtil havde klaret sig de fleste Steder; fra Sydfyn omtales stærkere og tidligere Angreb i sildige Sorter (S. Nygaard Olesen).

KLØVER.

Meldug (*Erysiphe communis*) er i Slutningen af August ved at brede sig en Del i Rødkløverudlægget, paa Lolland-Falster findes Meldug i de fleste Marker (E. O. Thorvardarson). Ved Hornum er Angrebet stærkt langs Læhegnene (S. Nørlund).

ERNST GRAM.

FRUGTHAVEN.

For August er Resultatet af Besvarelserne af Spørgeskemaet blevet følgende:

Sygdomme paa Haveplanter	Intet Angreb	Angreb i k k e almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Monilia paa Æble		5	4	12	2
» » Pære	5	8		5	
» » Blomme	3	9	2	6	2
Skivesvamp paa Stikkelsbær	3	4	2	3	3
Pludselig Nedvisnen af Frilands-agurker	11	2			2

Æbleskurven (*Venturia inaequalis*), der i sidste Maaned blev omtalt som alvorlig mange Steder, er det naturligvis stadigt. Især hvor man ikke i Forsommeren har sprøjtet eller pudret rettidigt, har Skurven faaet Indpas tidligt og breder sig stadigt stærkt paa modtagelige Sorter.

Gul Frugtskimmel (*Monilia fructigena*) er som Helhed almindelig paa Æble, og som sædvanlig er det især de ormstukne Æbler, som angribes. I Holbæk Amt er den stærkt udbredt, hvor der ikke er sprøjtet, men der findes ogsaa en Del, hvor der er sprøjtet rationelt (J. A. Kofoed). Fra Vedbæk skrives, at der næsten ingen Angreb er (Aksel Olsen). Hertil maa dog føjes, at vi har set og hørt om adskillige ret alvorlige Angreb i Nordsjælland. Fra Maribo Amt meddeles det, at Angrebene er stærke overalt, langt stærkere end sidste Aar (Georg Jensen). Paa Næstvedegnen er Sygdommen meget almindelig og enkelte Steder ret ondartet. Alle Sommeræblerne er mere eller mindre angrebet (M. E. Elting). I Svendborg Amt er der mange »ormstukne« Æbler og derfor ogsaa mange med Gul Frugtskimmel (Hans Larsen), ogsaa Solsorterne har deres Andel i Skaden (Chr. Greve). Fra Skive meddeles, at der næsten aldrig tidligere har været set saa svære og eksplosivt forløbende Angreb af Gul Frugtskimmel paa Æble (J. C. Myrhøj).

Paa Pære og Blomme synes Gul Frugtskimmel ikke at være saa alvorlig som paa Æble, men dog temmelig udbredt.

Solskoldning har mange Steder ødelagt Bladene af Pærer, særlig af Sorterne Grev Moltke og Graapære, saaledes at Bladene er blevet helt visne og sorte.

Paa Æble foraarsager Solskoldning derimod brune, haarde Pletter paa Frugterne. Dette Fænomen ses hist og her i Aar. Det er særlig bemærket paa Pederstrup ved Holbæk (Willy Nielsen).

Paa Æble er der i Aar megen ru, skruppen Hud, foraarsaget af Sprøjte- og Vejrskaade, og desuden ses ikke saa sjældent en brun, forkortet Stribe fra Blomst til Stilk, den synes at stamme fra Frostskade paa et meget tidligt Tidspunkt.

Revner i Æblerne findes hyppigt i Aar, særlig paa Cox' Orange og Laxtons Superb, paa denne sidste kommer der som Regel kun een Revne — som næsten altid findes nær Blomsten og kun er ganske kort, men ret dyb. Det synes at skyldes Sprøjteskade, som paa Grund af særlige Vejrforhold er blevet saadan i Aar.

Bakteriekræft (*Pseudomonas mors-prunorum*) foraarsager stadigt Nedvisnen og Bortdøen af Stenfrugttræer, især Myrobalaner (Mirabeller). Fra Holbæk Amt klages over, at der stadigt plantes Myrobalaner som Hegn (J. A. Kofoed). Som Helhed synes Sygdommen dog at være mindre udbredt i Aar end sidste Aar.

Sølvglans (*Stereum purpureum*) har i Haveforeningen ved Lyngbyvejen været alvorlig paa Blomme (Alfred Rasmussen).

Vinmeldug (*Uncinula necator*) er meget almindelig og ofte ondartet.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) optræder meget forskelligt. Der klages over alvorlige Angreb fra Øst-Himmerland, Skive, Slagelse-Skelskøregnen og Holte (A. Bødker, J. C. Myrhøj, A. Sauer, Aksel Olsen).

Følgende Udtalelse fra Tystofte understreger, at det er en Sygdom, som ret let kan holdes nede ved Sprøjtning: »Før i Tiden, inden vi begyndte regelmæssig Sprøjtning af Buskene, var Angrebet meget almindeligt udbredt og for tidligt Bladfald meget hyppigt, nu holder Buskene Bladene til hen paa Efteraaret (A. Feilberg).

KØKKENURTER.

Nedvisnen af Agurker, et Fænomen, som i enkelte Aar har været meget udbredt, er ikke almindeligt i Aar, kun fra Nivaa, København og Slagelse-Skelskøregnen meldes om alvorlige Tilfælde (Aksel Olsen, Alfred Rasmussen, A. Sauer).

Aspargesrust (*Puccinia asparagi*) er konstateret ved Faarevejle, Slagelse, Bøjden og Helgenæs. Det synes ikke umuligt at opnaa nogen Virkning af Sprøjtning med Bordeaux- eller Kobbersodavædske; Spørgsmaalet undersøges nærmere.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) optræder meget varierende. Fra Frederikshavn meldes om meget stærke Angreb (Henry Frederiksen), og i Vestsjælland har vi set en Frøkultur med ødelæggende Angreb.

PRYDPLANTER.

Paa Roser er Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*) almindelig og ligesaa Rosenrust (*Phragmidium* sp.). Over denne Sygdom klages særligt fra Næstved, hvor det især er Provence-, Pimpenelle- og andre Busket-rosen, som er blevet slemt angrebet i sidste Halvdel af Maanedene (M. E. Elting).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSAFGRØDER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Der foreligger Indberetning om en Del alvorlige Angreb i Rødkløver. Om stærke Angreb i Hvidkløver skrives fra flere Egne af Jylland, samt fra Holbæk (J. A. Kofoed). Paa Viborg-egnen var Lucerne angrebet af Aal (K. Hasle Nielsen).

Kartoffelaal (*Heterodera schachtii*). Det er af Interesse, at Angreb er fundet paa tysk Omraade i flere Kolonihaver omkring Flensborg (E. Paulsen).

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Ved Skodsborg har Ørentviste mange Steder ødelagt Blade og Blomster paa Georginer (A. Olsen).

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). I den varme Periode i August Maaned var Lusene slemme i Markerne en Del Steder, men Angrebet blev dæmpet af Regnen, saaledes at Roerne kun undtagelsesvis (f. Eks. paa Mors, Gregersen Dal) bærer Præg deraf paa nærværende Tidspunkt. I Haverne har Kaalen ofte været stærkt angrebet.

Bladlus (*Aphididae*). Paa Frugttræerne gjorde Regnen i Almindelighed Ende paa Angrebene, saa det i den senere Tid har været vanskeligt at finde Lus i større Mængde.

Blodlus (*Schizoneura lanigera*) er udbredt, men Kolonierne er ikke særlig »blomstrende« for Tiden.

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Foruden de smaa Larver, der er klækket i Aar, finder man ofte et ret stort Antal Larver, der tilhører en »Stamme«, der skal flyve i 1940 og altsaa befinder sig i deres tredje Sommer. I et Gartneri ved Gandløse samledes saaledes 937 Larver. Heraf var de 581 fra i Aar, medens Resten (356) tilhørte den nævnte Stamme, der er ansvarlig for den Skade, der i den senere Tid er bemærket hist og her. Fra Lolland skrives saaledes, at et Stykke Runkelroer blev næsten ødelagt (H. H. Holme Hansen). Larverne har ogsaa gjort sig bemærket paa Fyn, ved Bagsværd og paa Roskildeegnen.

Smelderlarver (*Agriotes* spp.) har ved Viborg (A. P. Aidt), Roskilde (M. Greve) og i Hjortespring og Omegn (A. Frederiksen) gjort en Del Skade paa Kartoffler.

Nøddesnudebiller (*Balaninus nucum*). Fra Ruds Vedby berettes om et meget stærkt Angreb, særlig paa tidlige Nødder (E. Hansen).

Kløversnudebiller (*Apion* spp.). Fra Samsø skrives om ondartede Angreb i alle Rødkløvermarker til Frø. Frøudbyttet synes i væsentlig Grad nedsat paa Grund af dette Angreb (P. Riis Vestergaard). Om Gnav paa Kløverbladene skrives fra Hornum (S. Nørlund).

Bladrandbiller (*Sitona lineata*). Fra Tylstrup skrives: »I Kløvermarkerne, ogsaa i Nykløveren, har der været ualmindelig stærke Angreb. Over hele Marker har det været umuligt at finde en Kløver, der ikke var gnavet. Siden Regnen og Kløverens Genvækst begynder Markerne at se bedre ud (Sv. Svendsen). Ogsaa fra Odense meldes om Angreb paa Kløverudlæg (N. Dullum).

Bladribbesnudebiller (*Ceutorrhynchus quadridens*) har en Del Steder gjort stor Skade paa Sommerhvidkaal til Frø. Nu ved Høst viser det sig, at mange af de angrebne Planter visner. Der er trængt forskellige Svampe ned gennem Larvegangene, saa Stænglerne gaar i Forraadelse. Hvor Planterne bindes op, er der ikke nær saa mange, der visner, da de ikke er saa udsat for at knække. Ogsaa Kaalgallesnudebiller (*C. pleurostigma*) har i nogle Tilfælde foraarsaget virkelig Skade paa Kaalen (K. C. Hansen).

Gedehamse (*Vespa spp.*). Enkelte Steder paa Aarhuseggen har Hvepsene været meget slemme ved Hindbærrene, der blev værdiløse. Det var umuligt at plukke om Dagen for Hvepse (A. Gylling).

Frugttærrbladhvepsens Larve (*Eriocampoides limacina*). Der er set en Del stærke Angreb paa Pære, Kirsebær og Røn m. m.

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Fra Askov skrives, at Angreb er almindelige i Kaalroemarkerne (H. Agergaard).

Skærmlantemøl (*Depressaria*-Arter) har gjort Skade i en Del Gulerodsfrømarker paa Skelskøregnen (H. Wraae-Jensen).

Porremøl (*Acrolepia assectella*). Fra Næstved skrives: »Dette Skadedyr har været i Aftagende i de senere Aar, men synes at brede sig igen, selvom Angrebene er kommet noget senere end normalt« (M. E. Elting).

Blommevikler (*Laspeyresia funebrana*). En Del Steder optræder Vikleren ret ondartet. Fra Næstved skrives saaledes, at Angrebene er ret følelige, da Blommehøsten er saa lille (M. E. Elting). Ogsaa fra Sydfyn (Chr. Greve), Maribo (G. Jensen) og Ruds Vedby (E. Hansen) meldes om Angreb af Betydning.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Fra Skive meldes om ualmindelig mange Angreb paa alle Sorter (J. C. Myrhøj). Ogsaa ved Svendborg synes Angrebene at være stærkere end i 1937 (H. Larsen). Endvidere foreligger der en Del Beretninger om svagere Angreb.

Kaaluglens Larve (*Mamestra brassicae*). Paa Tylstrup angreb Larverne en Runkelroemark. Det var værst i de førstsaede Roer (Sv. Svendsen).

Knoporme (*Agrotis sp.*). Angreb er kun bemærket enkelte Steder, og kun fra Hjortespring og Omegn meldes om stor Skade i Sommerens Løb. Det er gaaet slemt ud over Blomkaal og hele Marker med Rødbeder og Kartoffler er tildels ødelagt (A. Frederiksen).

Kaalorme (*Pieris brassicae* og *rapae*). I Haverne er det en Del Steder gaaet slemt ud over Kaalen f. Eks. ved Hornum, hvor det særlig var *P. rapae*, der var paa Spil (S. Nørlund). Om betydelige Angreb i Markerne meldes kun fra Vis Herred (M. Nissen), Ulfborg (K. Bank) og

Askov (H. Agergaard). Fra Askov skrives: »Alle Larver er nu døde, antagelig af Svampeangreb«.

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*). Symptomerne er almindelige i Kaalroemarkerne, men Angrebet karakteriseres i alle Indberetninger som godartet.

Kaalfluellarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). De fleste Indberetninger lyder paa svage Angreb uden større Betydning. Fra Nord-slesvig (P. Rasmussen, G. Nissen), samt fra Ulfborg (K. Bank) meldes dog om betydelige Angreb i Kaalroerne. Fra Frederikshavn skrives, at Kaalen er stærkt angrebet flere Steder (H. Frederiksen).

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*) optræder nu ofte meget stærkt — navnlig paa Espaliertræer. I to Beretninger fremhæves den gode Virkning af Sommersprøjtning med Olie (A. Olsen, G. Jensen).

PROSPER BOVIEN.
